

NOWELIZACJA USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU PRANIU PIENIĘDZY ORAZ FINANSOWANIU TERRORYZMU – OSIEM NAJWAŻNIEJSZYCH ZMIAN

W życie wchodzi nowelizacja ustawy z dnia 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, implementująca do polskiego porządku prawnego przepisy tzw. V Dyrektywy AML (dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 z dnia 30 maja 2018 roku).

Osiem najważniejszych zmian w ustawie z dnia 1 marca 2018 o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu („Ustawa”) obejmuje:

1. Rozszerzenie i doprecyzowanie listy instytucji obowiązanych

Do katalogu instytucji obowiązanych dodano przedsiębiorców prowadzących działalność związaną z dziełami sztuki, przedmiotami kolekcjonerskimi oraz antykami, w zakresie transakcji o wartości co najmniej 10 000 euro. Dodatkowo, instytucją obowiązaną staną się również przedsiębiorcy świadczący porady w sprawach podatkowych, ale nie będący doradcami podatkowymi.

2. Doprecyzowanie niektórych definicji m.in. beneficjenta rzeczywistego

Według nowego brzmienia Ustawy za beneficjenta rzeczywistego uznaje się „każdą osobę fizyczną”, spełniającą kryteria wskazane w art. 2 ust. 2 pkt 1 Ustawy co oznacza, że w procesie ustalania beneficjenta rzeczywistego należy zawsze uwzględnić wszystkie potencjalne osoby mogące spełniać którąkolwiek z przesłanek wskazanych w Ustawie.

3. Uszczegółowienie zasad dotyczących stosowania przez instytucje obowiązane środków bezpieczeństwa finansowego

W ramach istniejących stosunków gospodarczych, na instytucję obowiązaną nałożony został obowiązek stosowania środków bezpieczeństwa również w przypadku, gdy doszło do zmiany danych dotyczących klienta lub beneficjenta rzeczywistego lub instytucja obowiązana była w ciągu danego roku kalendarzowego zobowiązana na podstawie przepisów prawa do skontaktowania się z klientem w celu weryfikacji informacji dotyczących beneficjentów rzeczywistych. Dodatkowo, podczas nawiązywania nowych stosunków gospodarczych, instytucja obowiązana będzie zobligowana uzyskać potwierdzenie rejestracji potencjalnego klienta we właściwym rejestrze beneficjentów rzeczywistych lub odpis z takiego rejestru.

Dodatkowo, w przypadku identyfikacji jako beneficjenta rzeczywistego osoby zajmującej wyższe stanowisko kierownicze, na instytucje obowiązane nałożony został obowiązek udokumentowania czynności podjętych w celu weryfikacji tożsamości beneficjenta rzeczywistego, w tym w szczególności udokumentowania trudności napotkanych w związku z podjętymi czynnościami weryfikacyjnymi.

Co istotne, instytucje obowiązane, stosując wobec swojego klienta środki bezpieczeństwa finansowego, nie będą mogły bazować wyłącznie na informacjach zawartych w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych lub odpowiednim rejestrze prowadzonym w innym państwie członkowskim UE. Tym samym treść takiego wpisu będzie miała charakter jedynie pomocniczy, a instytucje obowiązane będą wciąż zobowiązane do aktywnego działania w celu identyfikacji beneficjenta rzeczywistego.

4. Częściowe zdefiniowanie wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego

Dotychczas Ustawa zawierała jedynie przykładowe wyliczenie okoliczności mogących świadczyć o wyższym ryzyku prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, których stwierdzenie nakłada na dany podmiot obowiązek zastosowania tzw. wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego. Instytucje obowiązane posiadały jednak dowolność w doborze takich środków, albowiem Ustawa nie zawierała nawet przykładowego katalogu wzmożonych środków bezpieczeństwa. Według nowego brzmienia Ustawy, środki te zostały częściowo zdefiniowane poprzez wprowadzenie minimalnego katalogu działań, jakie instytucje obowiązane muszą podjąć w ramach wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego.

5. Podwyższenie progu pozwalającego na odstępianie od stosowania środków bezpieczeństwa finansowego w odniesieniu do pieniądza elektronicznego

Ustawa w dotychczasowym kształcie pozwalała na odstępianie od stosowania środków bezpieczeństwa finansowego w odniesieniu do pieniądza elektronicznego, o ile kwota przechowywana elektronicznie nie przekraczała równowartości 50 euro. Nowy próg określony w znowelizowanych przepisach Ustawy wynosi 150 euro, co jest zmianą od dawna postulowaną przez podmioty świadczące usługi płatnicze.

6. Zmiana okresu przechowywania przez instytucje obowiązane dokumentów i informacji uzyskanych w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego

Według nowych przepisów, pięcioletni okres przechowywania dokumentów i informacji uzyskanych w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego biegnie od dnia zakończenia stosunków gospodarczych z klientem lub od dnia przeprowadzenia transakcji okazjonalnej (a nie jak dotychczas od pierwszego dnia roku następującego po roku, w którym zakończono stosunki gospodarcze z klientem lub w którym przeprowadzono transakcje okazjonalne).

7. Obowiązek publikacji i aktualizacji przez państwa członkowskie UE wykazu stanowisk i funkcji publicznych, które zgodnie z prawem krajowym kwalifikują się jako eksponowane stanowiska polityczne

Zgodnie z V Dyrektywą AML każde państwo członkowskie powinno opracować i opublikować listy tzw. „krajowych PEP-ów.” W przypadku Polski wykaz stanowisk i funkcji publicznych, które są eksponowanymi stanowiskami politycznym, zostanie określony w formie rozporządzenia ministra właściwego ds. finansów publicznych.

8. Zmiany w zakresie funkcjonowania oraz weryfikacji danych zawartych w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych (CRBR)

Nowelizacja rozszerza katalog podmiotów, które są zobowiązane do zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych o:

- > trusty, których powiernicy lub osoby zajmujące stanowiska równoważne mają miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- > trusty, których powiernicy lub osoby zajmujące równoważne stanowiska w imieniu lub na rzecz trustu nawiązują stosunki gospodarcze lub nabywają nieruchomości na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- > spółki partnerskie,
- > europejskie zgrupowania interesów gospodarczych,
- > spółki europejskie,
- > spółdzielnie
- > spółdzielnie europejskie,

- > stowarzyszenia podlegające wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego
- > fundacje.

Co istotne, **nowelizacja nakłada na instytucje obowiązane obowiązek odnotowywania wszelkich rozbieżności pomiędzy stanem faktycznym dotyczącym klienta, ustalonym przez tę instytucję obowiązaną, a danymi dostępnymi w CRBR**. Jednocześnie, instytucja obowiązana będzie musiała podjąć odpowiednie czynności w celu wyjaśnienia ustalonych rozbieżności, a w przypadku ich potwierdzenia, przekazać tę informację ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych wraz z uzasadnieniem i dokumentacją dotyczącą odnotowanych rozbieżności. Ustalenie sposobu odnotowywania rozbieżności powinno również zostać uwzględnione w procedurze wewnętrznej instytucji obowiązanej.

Ponadto, **nowelizacja przewiduje możliwość nałożenia kary pieniężnej** na beneficjenta rzeczywistego, który nie dopełnił obowiązku dostarczenia stosownych informacji podmiotowi zobowiązanemu do dokonania wpisu do CRBR (do wysokości 50 000 zł), a także możliwość nałożenia kary pieniężnej na podmioty ujawnione w CRBR, w przypadku gdy podały one do CRBR dane niezgodne ze stanem faktycznym (do wysokości 1 000 000 zł).

Zmiana opisana w punkcie 1 powyżej wejdzie w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy nowelizacyjnej, tj. w dniu 31 lipca 2021.

Zmiana opisana w punkcie 2 powyżej wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy nowelizacyjnej, tj. w dniu 15 maja 2021.

Zmiany opisane w punktach od 3 do 8 powyżej wejdą w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy nowelizacyjnej, tj. w dniu 31 października 2021.

Nowelizacja Ustawy pociąga za sobą konieczność aktualizacji wewnętrznych procedur instytucji obowiązanych (co do zasady w terminie do dnia 31 października 2021).

Zapraszamy do kontaktu z naszymi prawnikami z zespołu prawa spółek i ładu korporacyjnego oraz zespołu rynków kapitałowych:

Anna Wojciechowska
radca prawny, partner
mail:
anna.wojciechowska@wkb.pl

Agata Szczepańczyk-Piwek
radca prawny, counsel
mail:
agata.szczepanczyk-piwek@wkb.pl

Anna Fennig
advokat
mail:
anna.fennig@wkb.pl

Monika Obiegło
advokat
mail:
monika.obieglo@wkb.pl

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 30 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021, poz. 815).